

WYROBY PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO	NORMA BRANŻOWA	BN-64
	Żywice ftalowe lakiernicze Zasady klasyfikacji	6111-02
		Grupa katalogowa X 20

1. WSTĘP

1.1. Przedmiot normy. Przedmiotem normy są zasady klasyfikacji żywic ftalowych lakierniczych.

1.2. Określenia

1.2.1. Żywica ftalowa lakiernicza - produkt polikondensacji bezwodnika o-ftalowego lub izoftalowego, względnie tereftalowego, z alkoholami wielowodorotlenowymi, modyfikowany olejami schnącymi, nieschnącymi lub półschnącymi, względnie ich mieszaninami lub kwasami tłuszczowymi pochodzenia naturalnego i syntetycznego, lub modyfikowany dodatkowo innymi żywicami.

1.2.2. Żywica ftalowa lakiernicza schnąca - produkt polikondensacji jak w 1.2.1 modyfikowany olejami schnącymi lub półschnącymi, względnie ich mieszaninami lub kwasami tłuszczowymi tych olejów albo kwasami tłuszczowymi oleju talowego.

1.2.3. Żywica ftalowa lakiernicza nieschnąca - produkt polikondensacji jak w 1.2.1 modyfikowany olejami nieschnącymi lub ich kwasami, względnie syntetycznymi nasyconymi kwasami tłuszczowymi.

1.2.4. Olej rycynowy dehydratyzowany - olej schnący, otrzymywany przez termiczną lub katalityczną reakcję odwodnienia oleju rycynowego.

1.2.5. Kwasy tłuszczowe oleju talowego - frakcja z destylacji surowego oleju talowego, otrzymywanego jako produkt uboczny przy produkcji celulozy siarczanowej.

1.2.6. Kopolimery żywic ftalowych lakierniczych - produkty kopolimeryzacji tych żywic z monomerami typu styrenu, α -metylostyrenu, winylotoluenu, estrów kwasu akrylowego lub metakrylowego.

Pozostałe określenia podane są w PN-55/C-89102 oraz w PN-63/C-01700.

1.3. Symbole

1.3.1. Symbole monomerów stosowanych do kopolimeryzacji żywic ftalowych lakierniczych

Symbol monomeru	Rodzaj monomeru
st	styren
ms	metylostyren
vt	winytoluenu
ak	estry akrylowe i metakrylowe
an	akrylonitryl

Zjednoczenie Przemysłu Farb i Lakierów
Ustanowiona przez Dyrektora ZPFiL dnia 22 stycznia 1965 r. jako norma obowiązująca
w zakresie klasyfikacji od dnia 20 maja 1965 r.
(Mon. Pol. nr 24/1965 poz. 122)

1.3.2. Symbole rozpuszczalników i zmiękczaczy stosowanych do roztworu żywic ftalowych lakierniczych

Symbol	Rodzaj rozpuszczalnika lub zmiękczacza
X	ksylen
B	benzyna do lakierów
P	ftalan dwubutyłowy

1.4. Normy związane

PN-55/C-89102 Polimery syntetyczne. Pojęcia ogólne i określenia

PN-63/C-01700 Wyroby lakierowe. Nazwy i określenia

2. ZASADA KLASYFIKACJI

2.1. Układ klasyfikacyjny. Zasadą układu klasyfikacyjnego jest podział żywic ftalowych lakierniczych na:

rodzaje - w zależności od rodzaju izomeru kwasu ftalowego, użytego w procesie polikondensacji,

grupy - według zdolności żywicy ftalowej do wysychania,

odmiany - według rodzaju oleju roślinnego względnie kwasów tłuszczowych użytych do modyfikacji,

typy - według ilości procentowej zawartości oleju lub kwasów tłuszczowych.

2.2. Podział na rodzaje. Rozróżnia się następujące rodzaje żywic ftalowych lakierniczych:

Ftalaki - żywice produkowane na bezwodniku o-ftalowym,

Izoftalaki - żywice produkowane na kwasie izo-ftalowym,

Tereftalaki - żywice produkowane na kwasie tereftalowym.

2.3. Podział na grupy. Rozróżnia się następujące grupy żywic ftalowych lakierniczych:

A - żywice ftalowe lakiernicze schnące w temperaturze $20 \pm 2^{\circ}\text{C}$,

N - żywice ftalowe lakiernicze nie schnące w temperaturze $20 \pm 2^{\circ}\text{C}$,

W przypadku gdy z rodzaju modyfikatora wynika, do jakiej grupy zalicza się żywica, w oznaczeniu żywicy można pominąć symbol grupy.

2.4. Podział na odmiany. Rozróżnia się następujące odmiany żywic ftalowych lakierniczych

Symbol odmiany	Rodzaj modyfikatora
L	olej lniany lub jego kwasy tłuszczowe
Lk	olej lniankowy lub jego kwasy tłuszczowe
R	olej rycynowy lub jego kwasy tłuszczowe
S	olej sojowy lub jego kwasy tłuszczowe
LT	mieszanka olejów lnianego i tungowego lub ich kwasów tłuszczowych
Rd	olej rycynowy dehydratyzowany lub jego kwasy tłuszczowe
C	olej kokosowy lub jego kwasy tłuszczowe
Tl	kwasy tłuszczowe oleju talowego
Sn	syntetyczne nasycone kwasy tłuszczowe
M	żywica maleinowa
F	żywica fenolowa

cd. tablicy

Symbol odmiany	Rodzaj modyfikatora
E	żywica epoksydowa
U	poliizocyjaniany i produkty ich modyfikacji
Si	żywica silikonowa
K	kwasy żywiczne

2.5. Podział na typy. Rozróżnia się następujące typy żywic ftalowych lakierniczych:

- I - żywice tłuste, zawierające ponad 56% oleju lub kwasów tłuszczowych,
  - II - żywice średnio tłuste, zawierające 48÷56% (wyłącznie) oleju lub kwasów tłuszczowych,
  - III - żywice chude, zawierające poniżej 48% oleju lub kwasów tłuszczowych.
- W przypadku gdy zawartość substancji tłuszczowych jest w żywicy znana, zaleca się w oznaczeniu żywicy zastępować symbol typu liczbą określającą procentową zawartość substancji tłuszczowych.

3. OZNACZENIE KLASYFIKACYJNE

3.1. Budowa oznaczenia. Oznaczenie klasyfikacyjne żywicy ftalowej lakierniczej powinno zawierać:

- a/ symbol rodzaju żywicy wg 2.2,
- b/ symbol grupy wg 2.3, który można pominąć, jeżeli z rodzaju użytego modyfikatora wynika, do której grupy zalicza się żywica,
- c/ symbol odmiany wg 2.4,
- d/ symbol typu wg 2.5 lub liczbę określającą procentową zawartość substancji tłuszczowych w żywicy,
- e/ symbol monomeru wg 1.3.1 zastosowanego do polimeryzacji (tylko w przypadku żywicy kopolimeryzowanej),
- f/ symbol rozpuszczalnika lub zmiękczacza wg 1.3.2 oraz liczbę określającą procentową zawartość żywicy ftalowej lakierniczej w roztworze (tylko w przypadku roztworów żywicy).

3.2. Przykłady budowy nazwy

Oznaczenia pełne

a/ żywica ftalowa na bezwodniku o-ftalowym, schnąca, modyfikowana 58% kwasów tłuszczowych oleju lnianego:

FTALAK AL 58

b/ żywica ftalowa na bezwodniku o-ftalowym, schnąca, zawierająca 62% oleju lnianego, kopolimeryzowana ze styrenem w 50-procentowym roztworze ksylenowym:

FTALAK AL 62 - st - X 50

c/ żywica ftalowa na kwasie izoftalowym, schnąca, zawierająca 64% kwasów tłuszczowych oleju rycynowego dehydratyzowanego:

IZOFTALAK ARd 64

d/ 50-procentowy ksylenowy roztwór nieschnącej żywicy ftalowej na bezwodniku o-ftalowym, zawierającej 40% oleju rycynowego:

FTALAK NR 40 - X 50 .

Oznaczenia skrócone /handlowe/:

a/ żywica ftalowa na bezwodniku o-ftalowym, modyfikowana 58% kwasów tłuszczowych oleju lnianego:

FTALAK L 58

b/ żywica ftalowa na bezwodniku o-ftalowym, zawierająca 62% oleju lnianego, kopolimeryzowana ze styrenem w 50-procentowym roztworze ksylenowym:

FTALAK L 62 st - X 50

c/ żywica ftalowa na kwasie izoftalowym, zawierająca 64% kwasów tłuszczowych oleju rycynowego dehydratyzowanego:

IZOFTALAK Rd 64

d/ 50-procentowy ksylenowy roztwór nieschnącej żywicy ftalowej na bezwodniku o-ftalowym, zawierającej 40% oleju rycynowego:

FTALAK R 40 - X 50

K O N I E C

INFORMACJE DODATKOWE do BN-64/6111-02

Aktualny asortyment żywic ftalowych lakierniczych uzyskuje w związku z wprowadzeniem niniejszej normy następujące oznaczenia handlowe

Nazwa dotychczasowa	Nazwa zgodna z wymaganiami normy
Żywica ftalowa AT 5	Ftalak IT 63
Żywica ftalowa AL 62	Ftalak Lk 62
Żywica ftalowa AL 56	Ftalak L 52
Żywica ftalowa PL 68	Ftalak L 66
Żywica ftalowa 154/3K	Ftalak IT 46
Żywica ftalowa IT 7	Ftalak IT 58
Żywica ftalowa KLD 1	Ftalak LTF 50
Żywica ftalowa AL 24	Ftalak Lk 60
Żywica ftalowa AL 25	Ftalak L 61
Żywica ftalowa ML	Ftalak RdK 39
Żywica ftalowa NL 5	Ftalak R 45
Żywica ftalowa NL4	Ftalak R 39
Żywica ftalowa KS 50	Ftalak R 59
Żywica ftalowa RD 1	Ftalak Rd 51
Żywica metaftalan 64	Izoftalak Rd 64
Żywica izoftalowa	Izoftalak Rd 68
Żywica ftalowa TC 11	Ftalak T1 32
Żywica ftalowa Co 30	Ftalak C 32
Żywica ftalowa AL 25 styren	Ftalak L 61 st - X 50
Poloftal L 58	Ftalak L 58
Żywica ftalowa AS 62	Ftalak S 64
Żywica ftalowa AL 90	Ftalak L 49
Żywica ftalowa T 100	Ftalak T1 58
Żywica ftalowa RD 40	Ftalak Rd 31